

אורות חיים

קונטרס

שער הפרנסה

לימוד פרשת המן

וכן סגולות, עצות ודרושים לפרנסה טובה

דברי חיזוק, עצה וברכה

מרבינו הרה"צ

רבי חיים כהן (החלבן)

שליט"א

כל הזכויות שמורות

מכון "אורות חיים"

OROTCHAIM@GAMIL.COM

בס"ד

חיים כהן פרחיה
רמת - גן - גבעתיים ת"ו

מכתב ברכה

בס"ד שבט תשע"ד

"פותח את ירך ומשביע לכל חי רצון".

הן כל ענין השפע והפרנסה ממנו ית"ש,

ועל כן בכח האמונה הפשוטה יכול האדם להשיג שפע
פרנסתו ברווח ובניקל.

וככל שיגביר בקרבו האמונה הפשוטה כך יזכה לשפע מן
השמים.

ברכה מיוחדת לכל הלומד עניינים אלו, והסגולות שיסודותם
בהררי קודש ראשונים כמלאכים.

ויבורנו העושים והמעשים, וכל המעיין בקונטרס זה רב
האיכות, ויזכו לשפע ברכה ופרנסה ברווח ובניקל, בכבוד
ובשלווה, להם ולכל אשר להם

5-5-2014
פאן
ביתקן
סניף

**כִּי אֶרְךָ יָמִים, וְשָׁנֹת חַיִּים וְשָׁלוֹם
יוֹסִיפוּ לָךְ**

ברכת רפואה שלימה ומהירה

למורינו

רבי חיים בן בלנקה שליט"א

וזוגתו

מרת אדית דבה בת רות אלקע תחי'

ישמרם ה' ויחיים לאורך ימים ושנים טובות
בבריות גופא ונהורא מעליא

ויזכה לראות כהנים בעבודתם ולווים בשירם ובזמרים
במחרה בימינו אמן

ברכת רבינו

הכהן הגדול מאחיו שליט"א

את החפצים בעילום שמם שיחיו

העושים והמעשים בכל מאודם ואונם

למען הופעת קונטרס זה

ויברכו מן השמים בכל מילי דמיטב

ברו"ג שפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

ימלא ה' משאלות ליבם לטובה כל הימים.

תוכן הענינים

ה..... פרשת המן

טו..... תפילה על הפרנסה

יז..... סגולות לפרנסה

כא..... מוסרים ופנינים

כג..... הלימוד לדורות מירידת המן

ל..... קיום התורה כוח לשפע הפרנסה

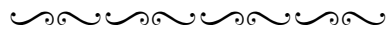
לב..... חובת ההשתדלות והבטחון

לז..... הכל ביד ה'

לט..... פרנסה - בשלות הנפש

מא..... כך ימלא הקב"ה כל משאלות לבנו

מוג..... קשים מזונותיו של אדם

ברכת ה' היא תעשיר

ברכת הצלחה וברכה בכל מכל כל,
לפטרוני

מכון "אורות חיים"

ויהי זה הקונטרס לזכות ולהצלחת:
יצחק לייב בן שרה הי"ו, רות בת
שרה תחי', הרב אהרון בן אסתר וחל
שליט"א, מלכה בת חנה לאה תחי'

ברכת הבורא ית"ש תלוּם בכל פעלם,
ויהי נועם ה' עליהם להצלחה וברכה
בכל מילי דמיטב, בבריות גופא ונהורא

מעליא
ביתאן
פאן און סיגיה

שער

פרשת המן

פרשת המן

אמירת פרשת המן ביום שלישי בשבוע שקוראים בו פרשת בשלח, היא סגולה מקובלת בשמו של הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב זיע"א.

מרן המחבר כותב בשולחן ערוך (או"ח, א, ה) "טוב לומר פרשת העקידה ופרשת המן" ובחיבורו 'בית יוסף' (על ארבעה טורים) כתב שהסיבה לכך היא "כדי שיאמין שכל מזונותיו באין לו בהשגחה". רבינו בחיי מחזק את ענין זה וכותב "וקבלה ביד חכמים, כי כל האומר פרשת המן בכל יום, מובטח לו שלא יבוא לעולם לידי חסרון מזונות". ועל דברים אלו מוסיף רבי שמשון ב"ר צדוק (תשב"ץ הקטן רנ"ו) "ואני ערב בדבר".

מקור קדום להבטחה זו מביא ה"פרישה" (או"ח א, ה) בשם הירושלמי: "זו לשון מורי: בירושלמי דברכות איתא: כל האומר פרשת המן בכל יום מובטח לו שלא יתמעטו מזונותיו", גם בספר "נוהג כצאן יוסף" (דיני הנהגת כל יום סעיף ל"ד) הביא המחבר מ"ספר הישר" (רבינו תם) "מובא שהאומר פרשת המן בכל יום שניים מקרא ואחד תרגום, מובטח לו שלא יחסרו מזונותיו".

הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב נודע בכל שהיה דורש דברי תורה על פרשת המן, ובכך היה משפיע שפע לעולם, ובספר 'מנחם ציון' מובא כי "עשרים ושתיים שנה דרש מדי שבת בשבתו על פרשת המן".

פרשת המן

כל מי שיאמר פרשת המן בכל יום לא יחסר לו פרנסה ומקודם אומרים את היה"ר. ויוכל לומר פרשת המן אפילו בשבת רק התפלות על הפרנסה לא יאמר בשבת:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שְׁתַּזְמִין פְּרִנְסָה לְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל וּפְרִנְסָתִי וּפְרִנְסַת אַנְשֵׁי בֵּיתִי בְּכֻלָּם. בְּנַחַת וְלֹא בְּצַעַר בְּכָבוֹד וְלֹא בְּבוּזֵי בְּהִתֵּר וְלֹא בְּאִסּוּר כְּרִי שְׂנוּבֵל לְעִבּוֹד עֲבוֹדָתְךָ וְלִלְמוּד תּוֹרָתְךָ כְּמוֹ שְׂוֹנֵת לְאֲבוֹתֵינוּ מִן בְּמִדְבַּר בְּאֶרֶץ צִיָּה וְעַרְבָּה:

ד וַיֹּאמֶר יי אֱלֹהֵי מֹשֶׁה הַנְּנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֵּצֵא הָעָם וַיִּלְקְטוּ דְבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ לְמַעַן אֲנִסְנוּ הַיֶּלֶךְ בְּתוֹרַתִי אִם־לֹא: וַיֹּאמֶר יי אֱלֹהֵי מֹשֶׁה הַנְּנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֵּצֵא הָעָם וַיִּלְקְטוּ דְבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ לְמַעַן אֲנִסְנוּ הַיֶּלֶךְ בְּתוֹרַתִי אִם־לֹא: ד וַאֲמַר יי לְמֹשֶׁה הֲאֵנָּה טַחִית לְכוֹן לְחֶמֶא מִן שָׁמַיִם וַיִּפְקֹן עִמָּא וַיִּלְקְטוּן פִּתְנָם יוֹם בְּיוֹמִיה בְּדִיל דְאַנְסִנוּן הִיִּחְבוּן בְּאוֹרֵיתִי אִם לֹא: ה וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי וְהַכִּינּוּ אֶת אֲשֶׁר־יִבְיֹאוּ וְהָיָה מִשְׁנֵה עַל אֲשֶׁר־יִלְקְטוּ יוֹם א יוֹם: וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי וְהַכִּינּוּ אֶת אֲשֶׁר־יִבְיֹאוּ וְהָיָה מִשְׁנֵה עַל אֲשֶׁר־יִלְקְטוּ יוֹם א יוֹם: ה וַיְהִי בְּיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה וַיִּתְקַנּוּן יַת דְּיִתּוּן וַיְהִי עַל חַד תְּרִין עַל דְּיִלְקְטוּן יוֹם יוֹם: ז וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֱלֹהֵי־כָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲרַב וַיִּדְעֹתֶם כִּי יי הוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֱלֹהֵי־כָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲרַב וַיִּדְעֹתֶם כִּי יי הוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: ו וַאֲמַר מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּרַמְשָׁא וַתִּדְעוּן אֲרִי יי אִפִּיק יִתְכוֹן מֵאֶרְעָא דְּמִצְרַיִם: ז וּבִקֵּר וּרְאִיתֶם אֶת־כְּבוֹד

יי בשמעו את־תְּלִנְתֵיכֶם עַל־יְי וְנַחֲנוּ מָה כִּי תִלְיֵנוּ עָלֵינוּ: וּבִקֵּר
 וּרְאִיתֶם אֶת־כְּבוֹד יְי בְּשִׁמְעוֹ אֶת־תְּלִנְתֵיכֶם עַל־יְי וְנַחֲנוּ מָה
 כִּי תִלְיֵנוּ עָלֵינוּ: ז וּבִצְפָרָא וְתַחֲזִיז ית יקרא דיי כד שמיע (קדמוהי) ית
 תרעמוותכון על מימרא דיי ונחנא מה ארי אתרעמתון עלנא: ח ויאמר
 משה בתת יי לכם בערב בשר לאכל ולחם בבקר לשבע
 בשמע יי את־תְּלִנְתֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם מְלִינִם עָלָיו וְנַחֲנוּ מָה
 לֹא־עָלֵינוּ תְּלִנְתֵיכֶם כִּי עַל־יְי: ויאמר משה בתת יי לכם בערב
 בשר לאכל ולחם בבקר לשבע בשמע יי את־תְּלִנְתֵיכֶם
 אֲשֶׁר־אַתֶּם מְלִינִם עָלָיו וְנַחֲנוּ מָה לֹא־עָלֵינוּ תְּלִנְתֵיכֶם כִּי
 עַל־יְי: ח ואמר משה בדיתן יי לבון ברמשא בסרא למיכל ולחמא בצפרא
 למספע בדשמיען קדם יי ית תרעמוותכון די אתון מתרעמין עלוהי ונחנא מא
 לא עלנא תרעמוותכון אלהן על מימרא דיי: ט ויאמר משה אל־אֶהְרֹן
 אָמַר אֶל־כָּל־עַדְתֵּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל קִרְבוּ לִפְנֵי יְי כִּי שָׁמַע אֶת
 תְּלִנְתֵיכֶם: ויאמר משה אל־אֶהְרֹן אָמַר אֶל־כָּל־עַדְתֵּי בְנֵי
 יִשְׂרָאֵל קִרְבוּ לִפְנֵי יְי כִּי שָׁמַע אֶת תְּלִנְתֵיכֶם: ט ואמר משה לאֶהְרֹן
 אָמַר לְכֹל כְּנִשְׁתָּא דבני ישראל קריבו קדם יי ארי שמיען קדמוהי ית
 תרעמוותכון: י ויהי כדבר אֶהְרֹן אֶל־כָּל־עַדְתֵּי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיִּפְּנוּ
 אֶל־הַמִּדְבָּר וְהִנֵּה כְּבוֹד יְי נִרְאָה בַּעֲנָן: ויהי כדבר אֶהְרֹן
 אֶל־כָּל־עַדְתֵּי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיִּפְּנוּ אֶל־הַמִּדְבָּר וְהִנֵּה כְּבוֹד יְי
 נִרְאָה בַּעֲנָן: י וְהוּא כַּד מְלִיל אֶהְרֹן עִם כָּל כְּנִשְׁתָּא דבני ישראל ואתפניו
 לַמִּדְבָּר וְהָא יִקְרָא דיי אֶתְּגִיל בַּעֲנָן: יא וידבר יי אל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:
 וידבר יי אל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: יא ומליל יי עם משה למימר: יב שְׁמַעְתִּי
 אֶת־תְּלִנְתֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל דְּבַר אֱלֹהִים לֵאמֹר בֵּין הָעַרְבִים תֹּאכְלוּ
 בָשָׂר וּבִבְקָר תִּשְׁבְּעוּ־לָחֶם וַיִּדְעֹתֶם כִּי אֲנִי יְי אֱלֹהֵיכֶם: שְׁמַעְתִּי

אֶת־תְּלוּנֹתַי בְּגִי יִשְׂרָאֵל דַּבֵּר אֱלֹהִים לֵאמֹר בֵּין הָעַרְבִים תֹּאכְלוּ
 בָּשָׂר וּבְבִקְרֵי תִשְׁבְּעוּ־לָחֶם וַיִּדְעֹתֶם כִּי אֲנִי יי אֱלֹהֵיכֶם: יב שְׁמִיעַ
 קִדְמֵי יְתֵי תִרְעַמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִלִּיל עִמְהוֹן לְמִימַר בֵּין שְׁמִשְׂאֵי תִיכְלוּן בְּסָרָא
 וּבְצִפְרָא תִשְׁבְּעוּן לְחֶמָא וְתִדְעוּן אַרְי אָנָא יי אֱלֹהֵיכֶם: יג וַיְהִי בְעָרְבַי וַתַּעַל
 הַשָּׁלֹו וַתִּכְסֵם אֶת־הַמַּחְנֶה וּבְבִקְרֵי הַיְתֵהָ שְׁכַבְתָּ הַטֵּל סְבִיב
 לְמַחְנֶה: וַיְהִי בְעָרְבַי וַתַּעַל הַשָּׁלֹו וַתִּכְסֵם אֶת־הַמַּחְנֶה וּבְבִקְרֵי
 הַיְתֵהָ שְׁכַבְתָּ הַטֵּל סְבִיב לְמַחְנֶה: יד וַתִּהְיֶה בְרַמְשָׂא וּסְלִיקַת סְלִיו וַחֲפַת
 יְתֵי מִשְׁרִיתָא וּבְצִפְרָא הִנֵּה נִחְתַת טֵלָא סְחֹור סְחֹור לְמִשְׁרִיתָא: יד וַתַּעַל
 שְׁכַבְתָּ הַטֵּל וַהֲנֵה עַל־פְּנֵי הַמַּדְבָּר נֶקֶד מְחַסְפָּס נֶקֶד כַּפְפֹור
 עַל־הָאֶרֶץ: וַתַּעַל שְׁכַבְתָּ הַטֵּל וַהֲנֵה עַל־פְּנֵי הַמַּדְבָּר נֶקֶד
 מְחַסְפָּס נֶקֶד כַּפְפֹור עַל־הָאֶרֶץ: יד וּסְלִיקַת נִחְתַת טֵלָא וְהָא עַל אִפִּי
 מַדְבְּרָא דְעַדְקָא מְקַלְף דְעַדְקָא בְּגִיר בְּגִלְדָא עַל אֶרְעָא: טו וַיִּרְאוּ בְּנֵי־
 יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו מִן הוּא כִּי לֹא יִדְעוּ מַה־הוּא
 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֱלֹהִים הוּא הִלָּחֶם אֲשֶׁר נָתַן יי לָכֶם לֵאכְלֹה: וַיִּרְאוּ
 בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו מִן הוּא כִּי לֹא יִדְעוּ
 מַה־הוּא וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֱלֹהִים הוּא הִלָּחֶם אֲשֶׁר נָתַן יי לָכֶם
 לֵאכְלֹה: טז וַחֲזוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲמָרוּ גִבֹר לְאַחֻהֵי מִנָּא הוּא אַרְי לֹא יִדְעוּ מַה
 הוּא וַאֲמַר מֹשֶׁה לְהוֹן הוּא לְחֶמָא דִּיהֵב יי לְכוּן לְמִיכָל: טז זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר
 צִוָּה יי לְקַטְו מִמֶּנּוּ אִישׁ לְפִי אָכְלוּ עֹמֵר לְגִלְגָּלַת מְסַפֵּר
 נַפְשָׁתֵיכֶם אִישׁ לְאֲשֶׁר בְּאֶהְלוּ תִקְחוּ: זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יי
 לְקַטְו מִמֶּנּוּ אִישׁ לְפִי אָכְלוּ עֹמֵר לְגִלְגָּלַת מְסַפֵּר נַפְשָׁתֵיכֶם
 אִישׁ לְאֲשֶׁר בְּאֶהְלוּ תִקְחוּ: טז דִּין פִּתְגָמָא דִּי פְקִיד יי לְקוּטְו מַנְיָה גִבֹר
 לְפוּם מִיכְלִיָה עֲמָרָא לְגִלְגָּלַתָא מִנְיָן נַפְשָׁתֵיכוֹן גִּבֹר לְדִי בְּמִשְׁכְּנֵיהָ תִסְבוּן:
 יז וַיַּעֲשׂוּ־כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלְקְטוּ הַמַּרְבֵּה וְהַמְּעֵיט: וַיַּעֲשׂוּ־כֵן

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלְקְטוּ הַמִּרְבֵּה וְהַמְמַעֵיט: יוֹ וְעַבְדוֹ בֵּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַלְקַטּוּ
 דְּאִסְגֵי וּדְאִזְעַר: יח וַיִּמְדוּ בְּעֵמֶר וְלֹא הָעֵדִיף הַמִּרְבֵּה וְהַמְמַעֵיט לֹא
 הֶחְסִיר אִישׁ לְפִי־אֹכְלוֹ לְקַטּוֹ: וַיִּמְדוּ בְּעֵמֶר וְלֹא הָעֵדִיף הַמִּרְבֵּה
 וְהַמְמַעֵיט לֹא הֶחְסִיר אִישׁ לְפִי־אֹכְלוֹ לְקַטּוֹ: יח וּכְלוּ בְּעַמְרָא וְלֹא
 אוֹתֵר דְּאִסְגֵי וּדְאִזְעַר לֹא חִסִיר גְּבַר לְפּוֹם מִיבְלִיָּה לְקַטּוֹ: יט וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
 אֱלֹהִים אִישׁ אֶל־יֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד־בְּקָר: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֱלֹהִים אִישׁ
 אֶל־יֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד־בְּקָר: יט וַאֲמַר מֹשֶׁה לְהוֹן אֲנִישׁ לֹא יִשְׁאַר מִנִּיהַ עַד
 צַפְרָא: כ וְלֹא־שָׁמְעוּ אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּתֵרוּ אַנְשִׁים מִמֶּנּוּ עַד־בְּקָר
 וַיִּרְם תּוֹלְעִים וַיִּבְאֵשׁ וַיִּקְצַף עֲלֵהֶם מֹשֶׁה: וְלֹא־שָׁמְעוּ אֶל־מֹשֶׁה
 וַיֹּתֵרוּ אַנְשִׁים מִמֶּנּוּ עַד־בְּקָר וַיִּרְם תּוֹלְעִים וַיִּבְאֵשׁ וַיִּקְצַף
 עֲלֵהֶם מֹשֶׁה: כ וְלֹא קִבְּלוּ מִן מֹשֶׁה וְאִשְׁאֲרוּ גְבֻרָא מִנִּיהַ עַד צַפְרָא וְרַחֵשׁ
 רִיחֶשָׂא וְסָרִי וְרַגְזוּ עֲלֵיהוֹן מֹשֶׁה: כא וַיִּלְקְטוּ אֹתוֹ בַּבֶּקֶר בַּבֶּקֶר אִישׁ
 בְּפִי אֹכְלוֹ וְחָם הַשֶּׁמֶשׁ וְנָמָס: וַיִּלְקְטוּ אֹתוֹ בַּבֶּקֶר בַּבֶּקֶר אִישׁ
 בְּפִי אֹכְלוֹ וְחָם הַשֶּׁמֶשׁ וְנָמָס: כא וַלְקַטּוּ זִתִּיהַ בַּצֶּפֶר בַּצֶּפֶר גְּבַר לְפּוֹם
 מִיבְלִיָּה וּמָה דְּמִשְׁתָּאֵר מִנִּיהַ עַל אִפֵּי חֲקֵלָא כִּד חֲמָא עֲלוּהִי שְׁמִשָּׂא פְּשָׁר:
 כב וַיְהִי אַ בְּיוֹם הַשְּׁשִׁי לְקַטּוֹ לְחָם מִשְׁנָה שְׁנֵי הָעֵמֶר לְאֶחָד
 וַיִּבְאֹו כָּל־נְשִׂאֵי הָעֵדָה וַיִּגִּידוּ לְמֹשֶׁה: וַיְהִי אַ בְּיוֹם הַשְּׁשִׁי לְקַטּוֹ
 לְחָם מִשְׁנָה שְׁנֵי הָעֵמֶר לְאֶחָד וַיִּבְאֹו כָּל־נְשִׂאֵי הָעֵדָה וַיִּגִּידוּ
 לְמֹשֶׁה: כב וַהֲנִה בְּיוֹמָא שְׁתִּיאֲתָאָה לְקַטּוֹ לְחֲמָא עַל חַד תְּרִין תְּרִין עֲמִרִין
 לְחַד וְאֹתוֹ כָּל רַבְרָבִי כְּנִשְׁתָּא וְחִוּיָּאוֹ לְמֹשֶׁה: כג וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הוּא אֲשֶׁר
 דִּבֶּר יְיָ שְׁבַתוֹן שְׁבַת־קֹדֶשׁ לִיהוֹנָה מְחַר אֶת אֲשֶׁר־תֹּאפּוּ אִפּוֹ
 וְאֶת אֲשֶׁר־תִּבְשְׁלוּ בְשִׁלוֹ וְאֶת כָּל־הָעֵדָף הַנִּיחֹו לְכֶם לְמִשְׁמֶרֶת
 עַד־הַבֶּקֶר: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר יְיָ שְׁבַתוֹן שְׁבַת־קֹדֶשׁ
 לִיהוֹנָה מְחַר אֶת אֲשֶׁר־תֹּאפּוּ אִפּוֹ וְאֶת אֲשֶׁר־תִּבְשְׁלוּ בְשִׁלוֹ

ואת כל־העֲרֵף הַנִּיחֹו לָכֶם לְמִשְׁמַרְת עַד־הַבֶּקֶר: כֵּן וְאָמַר לְהוֹן
 הוּא דִּי מַלִּיל יִי שַׁבְּתָא שַׁבְּת קוּדְשָׁא קָדָם יִי מְחַר יַת דִּי אַתּוֹן עֵתִידִין לְמַפָּא
 אַפּוּ וַיַּת דִּי אַתּוֹן עֵתִידִין לְבִשְׁלָא בְּשִׁילוּ וַיַּת כָּל מוֹתָרָא אַצְנַעְנוּ לְכוּן לְמַטְרַת
 עַד צַפְרָא: כֵּד וַיִּנְיַחוּ אַתּוּ עַד־הַבֶּקֶר בְּאֲשֶׁר צִנְהָ מִשָּׁה וְלֹא
 הַבְּאִישׁ וְרַמְהָ לֹא־תֵיָתְהָ בּוֹ: וַיִּנְיַחוּ אַתּוּ עַד־הַבֶּקֶר בְּאֲשֶׁר צִנְהָ
 מִשָּׁה וְלֹא הַבְּאִישׁ וְרַמְהָ לֹא־תֵיָתְהָ בּוֹ: כֵּד וְאַצְנַעְנוּ יַתִּיהָ עַד צַפְרָא
 בְּמָא דְפַקִּיד מִשָּׁה וְלֹא סְרִי וְרִיחְשָׂא לָא הֵוָה בֵּיה: כֵּה וַיֹּאמֶר מִשָּׁה אֲכַלְהוּ
 הַיּוֹם כִּי־שַׁבְּת הַיּוֹם לַיְי הַיּוֹם לֹא תִמְצָאֶהוּ בְּשַׁדְּהָ: וַיֹּאמֶר מִשָּׁה
 אֲכַלְהוּ הַיּוֹם כִּי־שַׁבְּת הַיּוֹם לַיְי הַיּוֹם לֹא תִמְצָאֶהוּ בְּשַׁדְּהָ: כֵּה
 וְאָמַר מִשָּׁה אֲכַלְהִי יוֹמָא דִּין אָרִי שַׁבְּתָא יוֹמָא דִּין קָדָם יִי יוֹמָא דִּין לֹא
 תִשְׁפַּחְנִיה בְּחַקְלָא: כּוּ שַׁשְׁת יָמִים תִּלְקַטְהוּ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבְּת
 לֹא יִהְיֶה־בּוֹ: שַׁשְׁת יָמִים תִּלְקַטְהוּ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבְּת לֹא
 יִהְיֶה־בּוֹ: כּוּ שַׁתָּא יוֹמִין תִּלְקַטְנִיה וּבִיוֹמָא שְׁבִיעָאָה שַׁבְּתָא לֹא יִהִי בֵּיה:
 כּז וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יֵצְאוּ מִן־הָעֵם לְלֶקֶט וְלֹא מְצָאוּ: וַיְהִי
 בַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יֵצְאוּ מִן־הָעֵם לְלֶקֶט וְלֹא מְצָאוּ: כּוּ וְהוּהּ בִּיוֹמָא
 שְׁבִיעָאָה נִפְקוּ מִן עַמָּא לְמַלְקַט וְלֹא אִשְׁכַּחוּ: כַּח וַיֹּאמֶר יִי אֶל־מִשָּׁה
 עַד־אֲנָהּ מֵאַנְתֶּם לְשֹׁמֵר מִצְוֹתַי וְתוֹרֹתַי: וַיֹּאמֶר יִי אֶל־מִשָּׁה
 עַד־אֲנָהּ מֵאַנְתֶּם לְשֹׁמֵר מִצְוֹתַי וְתוֹרֹתַי: כֵּה וְאָמַר יִי לְמִשָּׁה עַד
 אִימְתִי אַתּוֹן מְסַרְבִּין לְמַטְרָא פְּקוּדֵי וְאוּרִיתִי: כַּט רְאוּ כִּי־יִי נָתַן לָכֶם
 הַשַּׁבָּת עַל־פִּן הוּא נָתַן לָכֶם בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי לְחֵם יוֹמִים שְׁבוּ | אִישׁ
 תַּחְתּוֹ אֶל־יֵצֵא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי: רְאוּ כִּי־יִי נָתַן
 לָכֶם הַשַּׁבָּת עַל־פִּן הוּא נָתַן לָכֶם בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי לְחֵם יוֹמִים שְׁבוּ |
 אִישׁ תַּחְתּוֹ אֶל־יֵצֵא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי: כַּט חִזּוּ אָרִי יִי
 יִהִב לְכוּן שַׁבְּתָא עַל בֶּן הוּא יִהִב לְכוּן בִּיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה לְחֵם תִּרְוִין יוֹמִין תִּיבּוּ

אִנְשׁ תַּחֲתוֹתָיו לֹא יִפּוֹק אִנְשׁ מֵאַתְרֶיהָ בַּיּוֹמָא שְׁבִיעָאָה: ל וַיִּשְׁבְּתוּ הָעַם
בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי: וַיִּשְׁבְּתוּ הָעַם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי: ל וְנָחוּ עִמָּא בַּיּוֹמָא
שְׁבִיעָאָה: לא וַיִּקְרְאוּ בֵּית־יִשְׂרָאֵל אֶת־שְׁמוֹ מִן וְהוּא בְּזָרַע גֹּד
לָבָן וְטַעְמוֹ בְּצַפִּיתָת בְּדָבָשׁ: וַיִּקְרְאוּ בֵּית־יִשְׂרָאֵל אֶת־שְׁמוֹ מִן
וְהוּא בְּזָרַע גֹּד לָבָן וְטַעְמוֹ בְּצַפִּיתָת בְּדָבָשׁ: לא וקרו בית ישראל ית
שְׁמִיהָ מִן וְהוּא כִּבְר זָרַע גֹּדָא חוֹר וְטַעְמֶיהָ כְּאַסְקָרִיטוֹן בְּדָבָשׁ: לב וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יי מְלֹא הָעֵמֶר מִפְּנֵי לְמִשְׁמַרְת
לְדַרְתֵּיכֶם לְמַעַן א יִרְאוּ אֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר הָאֵכְלָתִי אֶתְכֶם
בַּמִּדְבָּר בְּהוֹצִיאִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה הַדְּבָר
אֲשֶׁר צִוָּה יי מְלֹא הָעֵמֶר מִפְּנֵי לְמִשְׁמַרְת לְדַרְתֵּיכֶם לְמַעַן א
יִרְאוּ אֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר הָאֵכְלָתִי אֶתְכֶם בַּמִּדְבָּר בְּהוֹצִיאִי
אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: לב ואמר משה דין פתנקא די פקיד יי מלי עמרא
מניה למטרא לדריכון בדיל דיחזון ית לחמא די אוכלית יתכון במדברא
באפקותי יתכון מארעא דמצרים: לג וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן קַח
צִנְצֻנֹת אַחַת וְתַן־שֶׁמֶה מְלֹא־הָעֵמֶר מִן וְהִנֵּחַ אֹתוֹ לִפְנֵי יי
לְמִשְׁמַרְת לְדַרְתֵּיכֶם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן קַח צִנְצֻנֹת אַחַת
וְתַן־שֶׁמֶה מְלֹא־הָעֵמֶר מִן וְהִנֵּחַ אֹתוֹ לִפְנֵי יי לְמִשְׁמַרְת
לְדַרְתֵּיכֶם: לג ואמר משה לאהרן סב עלוחית חדא והב תפן מלי עמרא מן
ואצנע יתיה קדם יי למטרא לדריכון: לד בַּאֲשֶׁר צִוָּה יי אֶל־מֹשֶׁה
וַיִּנְיַחְהוּ אַהֲרֹן לִפְנֵי הָעֵדֻת לְמִשְׁמַרְת: באֲשֶׁר צִוָּה יי אֶל־מֹשֶׁה
וַיִּנְיַחְהוּ אַהֲרֹן לִפְנֵי הָעֵדֻת לְמִשְׁמַרְת: לד כָּמָא די פקיד יי למשה
ואצנעיה אהרן קדם סהדותא למטרא: לה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אָכְלוּ אֶת־הַמֶּן
אַרְבָּעִים שָׁנָה עַד־בָּאָם אֶל־אֶרֶץ נוֹשָׁבַת אֶת־הַמֶּן אָכְלוּ עַד־

בָּאֵם אֶל-קֶצֶה אֶרֶץ כְּנָעַן: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אָכְלוּ אֶת-הַמֶּן אַרְבַּעִים
שָׁנָה עַד-בָּאֵם אֶל-אֶרֶץ נוֹשֶׁבֶת אֶת-הַמֶּן אָכְלוּ עַד-בָּאֵם אֶל-
קֶצֶה אֶרֶץ כְּנָעַן: לֹה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אָכְלוּ יַת מִנְּא אַרְבַּעִין שָׁנָיִן עַד דְּמִיתִיהוּן
לְאַרְעָא יִתְבְּתָא יַת מִנְּא אָכְלוּ עַד דָּאֲתוּ לְסִיפֵי אַרְעָא דְכְנָעַן: לֹו וְהֵלְמָר
עֲשָׂרִית הָאֵיפָה הוּא: וְהֵלְמָר עֲשָׂרִית הָאֵיפָה הוּא: לוּ וְעִמְרָא חַד
מִן עִסְרָא בְתַלְת סָאִין הוּא:

תפילה על הפרנסה

אֲתָהּ הוּא יְיָ לְבַדְךָ אֲתָהּ עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַי הַשָּׁמַיִם
הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיָּמִים וְכָל אֲשֶׁר בָּהֶם וְאֲתָהּ
מַחֲיָה אֶת כָּלָם וְאֲתָהּ הוּא שְׁעָשִׂיתָ נְסִים וּנְפִלְאוֹת גְּדוּלוֹת
תְּמִיד עִם אֲבוֹתֵינוּ גַם בְּמַדְבָּר הַמִּטְרֶת לָהֶם לָחֶם מִן
הַשָּׁמַיִם וּמְצוֹר הַחֲלָמִישׁ הוֹצֵאתָ לָהֶם מַיִם וְגַם נָתַתָּ לָהֶם
כָּל צְרֻכֵיהֶם שְׂמֻלוֹתֶם לֹא בָלְתָה מֵעֲלֵיהֶם כֵּן בְּרַחֲמֶיךָ
הַרְבִּים וּבְחֶסְדֶיךָ הָעֲצוּמִים תְּזוּנְנוּ וּתְפָרְנְסֵנוּ וּתְכַלְכְּלֵנוּ
וּתְסַפִּיק לָנוּ כָּל צְרֻכֵנוּ וְצְרֻכֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל הַמְרוּבִים
בְּמַלּוּי וּבְכָרוּחַ בְּלִי טָרַח וְעָמַל גְּדוֹל מִתַּחַת יָדְךָ הַנִּקְיָה וְלֹא
מִתַּחַת יְדֵי בָשָׂר וְדָם: יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתַי שֶׁתְּכִיֵּן לִי וּלְאֲנָשֵׁי בֵּיתִי כָּל מַחְסוֹרֵנוּ וְתִזְמִין לָנוּ כָּל
צְרֻכֵנוּ לְכָל יוֹם וְיוֹם מַחְיֵינוּ דֵּי מַחְסוֹרֵנוּ וּלְכָל שָׁעָה וְשָׁעָה
מִשְׁעוֹתֵינוּ דֵּי סְפוּקָנוּ וּלְכָל עֶצֶם מֵעֲצָמֵינוּ דֵּי מַחְיֵנוּ מִיָּדְךָ
הַטּוֹבָה וְהַרְחֵבָה וְלֹא כְּמַעוֹט מִפְּעֻלֵינוּ וְקוֹצֵר חֶסְדֵינוּ וּמְזַעֵר
גְּמוּלוֹתֵינוּ וְיִהְיוּ מְזוּנוֹתַי וּמְזוּנוֹת אֲנָשֵׁי בֵּיתִי וְזַרְעֵי וְזַרְעֵי
מְסוּרִים בְּיָדְךָ וְלֹא בְּיַד בָּשָׂר וְדָם:

שער
הסגולות

סגולות הפרנסה

הסגולה הגדולה ביותר היא שיתפלל האדם בכל עת לבוראו, יבטח ויאמין כי ממנו הברכה והשפע. וישליך יהבו על ה' בלבד ולא יהיה דואג כלל ועיקר, ויהא בטוח שהקב"ה הוא הזן והמפרנס ואין שום בריה בעולם יכולה לקפח פרנסתו, אזי הקב"ה באמת ימציא פרנסתו כיון שבוטח בו. וכן יזהר בתפילה לשים כל מעינו בתפילה אל ה' שהוא יעזרהו ויתן לו פרנסה מידו הרחבה.

☆ ☆ ☆

- א. סגולה לפרנסה – לקבוע עיתים לתורה ולעסוק יום יום בלימוד התורה.
- ב. כתב ספר החינוך: כל הזהיר בברכת המזון מזונותיו מצויים לו בכבוד כל ימיו! היינו שיברך בכונה מתוך הכתב ובשמחה רבה.
- ג. סגולה בדוקה ומנוסה לעושר והצלחה להפריש מעשר מכל הריוח שירויח העשירי יהיה קדש לה' וכמו שכתוב ובחנוני נא בזאת אם לא אפתח לכם את ארובות השמים ואמרו חכמינו ז"ל עשר בשביל שתתעשר.
- ד. סגולה לפרנסה טובה ולעשירות ליטול ידיים לסעודה בשפע רב נטילת ידיים כראוי כדין וכהלכה ובריבוי מים, ואם אפשר ליטול בכלי מכובד שהוא נטלא (גימטרי' שם קדוש).
- ה. סגולה לפרנסה יאמר פרשת המן בכל יום.
- ו. המדקדק באמירת פיטום הקטורת בכל יום כראוי פעמים (שחרית ומנחה), יזכה להרווחת מזונותיו,
- ז. סגולה לעשירות. בשעה שהולך לביהכ"נ להתפלל תפילת שחרית יכון לעצמו 1+2 מטבעות, (כדברי הרש"ש והאר"י הק' וכו') ויקחם בידו בשעה שאומר "ואתה מושל בכל" ויפריש לצדקה. (ישים קודם שניים לצדקה ולאחר מכן את השלישי) ויניחנם לאיזו צדקה או יתננה לעני הנמצא ראשון,, ומי שהוא בעל מוח יכון (ולא יוציא בפה) בהשם הקדוש "בוכו" היוצא מ"ת "בכל ובידך כוח וגבורה" שהוא בגמטריא ידך ועל זה נאמר "ובידך כוח וגבורה".

וגם ע"ז כתוב פותח את ידך. וצריך לשלב אותו עם שם "אהיה" שהוא מקורו.

ה. סגולה לפרנסה לומר בכל יום פסוק מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך ויאמר פסוק זה עשר פעמים בבקר ועשר פעמים בערב.

ט. סגולה לפרנסה לומר בכל יום י"ג עיקרים.

י. סגולה לפרנסה לקרוא את אגרת הרמב"ן.

יא. סגולה להצלחה לומר אחר התפלה פסוקים אלו "גד גדוד יגודנו והוא יגוד עקב" "ויהי דוד לכל דרכיו משכיל וה' עמו" "ונח מצא חן בעיני ה'"

יב. מי שרוצה להצליח בעסקיו בכל מקום שהולך יאמר בבקר לפני צאת השמש שלש פעמים מזמור ד' שבתהילים "למנצח בנגינות מזמור לדוד בקראי ענני אלקי צדקי" וכו' עד "לבטח תושיבני" ואחר כך יאמר "יהי רצון מלפניך ה' אלוקינו ואלוקי אבותינו למען שמך הגדול היוצא מהמזמור הזה שהתפללתי אליך תשמע לקול שועי ולתפילתי כשם ששמעת לקול מי שהתפלל אותו כן יהי רצון.

יג. תפילה - לכוין מאוד בפסוק: "פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון". ויכוון שמות הקודש והם שלוש שמות, ר"ת: פותח את ידך - פא"י. והוא גמטריא סא"ל, היוצא בא"ת ב"ש מסופי תבות של פותח את ידך, וכן ס"ת פותח את ידך הוא חת"ך, וכן ומשביע גמטריא חת"ך, והם ג' מלאכים פא"י, סא"ל, חת"ך הממונים על הפרנסה. ויכוון שהכל ביד ה' ופרנסה מאיתו יתברך ולא תלוי בחריצותו של האדם אלא הקב"ה הוא הזן ומפרנס מביצי כנים ועד קרני ראמים.

יד. כשאומר שירת הים, יאמר בשמחה רבה וירגיש כעת כאילו עומד על הים והקב"ה מושיע אותו, הוא סגולה לכל הישועות.

טו. לכבד את השבת מאוד ולענגו, כי מיניה מתברכין כל שיתא יומין וככל שיכבד יותר כן ישפיע יותר על כל ימי השבוע.

- טז. ולכבד האשה וכן אמרו חז"ל אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרו, פירושו כבדו נשותיכם ובזה תתעשרו. וככתוב "ולאברהם הטיב בעבורה" וכן יזהר מהונאתה ומלצעה.
- יז. מי שקיים מצוות סנדק, הרי הוא כמקטיר קטורת וזוכה להיות עשיר.
- יח. מי שמקיים מצוות צדקה כתיקונה. הוא סגולה גדולה לפרנסה.
- יט. בדוק ומנוסה שיש הצלחה בדוק ומנוסה שיש הצלחה כשמושך האדם ומאריך ביציאת השבת. וכן כשמושך אדם ומאריך באומרו ברוך ה' המבורך לעולם ועד בתפלת ערבית של מוצאי שבת.
- כ. סגולה לפרנסה לומר בכל מוצאי שבת ויתן לך האלקים וכו' וטוב שיאמרו שנים יחד.
- כא. סגולה לפרנסה לקיים בכל מוצאי שבת סעודת מלוה מלכה.
- כב. סגולה להרויח פרנסתו בלי צער יאמר בכל מוצאי שבת שבעים פעם אליהו הנביא ובכל פעם יכוין בלבו שם אגל"א ולא יגלה לשום אדם שהוא עושה סגולה זו
- כג. סגולה לפרנסה לספר בכל מוצאי שבת קדש איזה סיפור מהבעל שם טוב זצ"ל.
- כד. סגולה לעשות שותפות עם בני אדם שהשעה משחקת לו, ויזהר מלעשות שותפות עם נכרי (גוי).
- כה. סגולה לפרנסה שיהיה לו סכין חד. והטעם הוא משום שהסכין שאינו חד עושה פירורין, וקשין לעניותא.

אורות חיים

מוסרים ופנינים

לעורך הלבבות בדרכי עבודת האלוקים

שער הפרנסה

שבעה מאמרים אורות מאירים

בעניני האמונה והפרנסה

מדברי תורת רבינו הרה"צ

רבי חיים כהן (החלבן)

שליט"א

מכון "אורות חיים"

- א -

הלימוד לדורות מירידת המן

שינוי סדרי בראשית בירידת המן - חיזוק האמונה

יש לעיין מדוע היה צריך הקב"ה לשנות סדרי בראשית ולהוריד לחם מן השמים, הרי די היה נס בטבע אם הקב"ה היה מצווה לעם ישראל לזרוע, והייתה האדמה מוציאה פירות ותבואה בזמן מועט, כדי שיוכלו להכין לחם לשובע, ומדוע דווקא הביא להם הקב"ה לחם מן השמים ולא מן הארץ?

עוד יש להתבונן, מדוע נאסר עליהם לשמור את המן מיום ליום, הלא אדרבא, מוטב אם הייתה יורדת כמות לזמן מה, ומזה היה נשאר לכל אחד די צרכו בקצבה מדויקת לכל אחד שלא ירבו ולא ימעיטו.

ונראה לבאר את העניין על פי המדרש (שמות רבה כ"ה, ט': "ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו הה"ד (תהלים ס"ח ברוך ה' יום יום אמר הקב"ה לישראל במדה שאדם מודד בה מודדין לו. אני נתתי לכם את התורה שתהיו עוסקים בה יום יום, שנאמר (משלי ח': 'אשרי אדם שומע לי לשקוד על דלתותי יום יום').

וכן (ישעיה נ"ח: 'אותי יום יום ידרושון חייכם שאשביע אתכם לחם מן השמים יום ביומו' שנאמר (שמות ט"ז: 'ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו למען אנסנו הילך בתורתך', ולא עוד אלא שאני מברך אתכם יום יום שנאמר (תהלים ס"ח: 'ברוך ה' יום יום יעמס לנו', וכשאתם עושים רצוני אני קורא אתכם העמוסים מני בטן ומעמיס אני לכם כוס ישועות").

מבאר המדרש כי מהות ירידת המן הייתה להשפיע שפע רב על ישראל מידה כנגד מידה, כפי איך שאנו נותנים לקב"ה כך הקב"ה נותן לנו, שבאותה מידה שבה אדם מודד כך מודדים לו, וזוהי הצורה הנפלאה לאדם להגיע להבנה ולהכרה שכל ממש מאתו יתברך.

הרי שנס ירידת המן הייתה אות שהקב"ה מפרנסנו, ושנאמין בו שרק בכוחו לפרנסנו, ומשום כך היה נס ירידת המן דווקא על ידי שירד מן השמים, להורות

בזה הנהגה לדורות עולם, שהמזון והפרנסה התמידית הוא עניין שמימי, ולא היה די שידעו שהקב"ה שמע לקול בקשת ישראל במדבר, אלא שהקב"ה נתן לכל העולם מזון בצורה נסית.

משום כך היה במן מזון לכל נפש ולכל יום באופן מדוקדק, כדי שידעו כל יום לצפות לקב"ה מחדש, שידעו תמיד לצפות לפרנסת בורא עולם, ואם היו מקבלים מן אחת לכמה ימים חס ושלום היו עלולים להגיע להבנה שאין צורך בבקשה יום יום, אלא כיוון שהכל מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה, באה ההוראה לכל הדורות שיש תמיד בכל יום בכל עת ובכל שעה לבטוח בו יתברך, והוא חלק מעניין האמונה של ישראל.

והן הן דברי המדרש: "במדה שאדם מודד בה מודדין לו אני נתתי לכם את התורה שתהיו עוסקים בה יום יום שנאמר (משלי ח':) 'אשרי אדם שומע לי לשקוד על דלתותי יום יום' וכן (ישעיה נ"ח): 'אותי יום יום ידרושון' חייכם שאשביע אתכם לחם מן השמים יום ביומו", היינו, כפי קרבנותנו אל הקב"ה כך קרבת הקב"ה אלינו, אם יום יום נהיה קשורים ואחוזים בו, ולא נשכח ולו לרגע קט שהכל מאתו, כך גם הקב"ה לא ישכח מעמנו יום יום בהשפיע עלינו שפע טוב וברכה.

ומובא בספר דגל מחנה אפרים בשם הבעש"ט: "כי העיקר להאמין בה' שהוא לבדו ואין בלתו, שאין צריך לשום עילה וסיבה שעל ידי זה ימשיך לו פרנסתו, כי הוא עילת כל העילות וסיבת כל הסיבות, ואפילו שלא יעשה שום עילה ומשא ומתן ושום הכנה לפרנסתו, הקב"ה יכול להזמין לו פרנסתו בחסדו הגדול, וזהו שנאמר "ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו".

על ידי ירידת המן יתחזקו במידת הביטחון

בפסוק (שמות י"ז, ב') "וירע העם עם משה ויאמרו תנו לנו מים ונשתה, ויאמר להם משה מה תריבון עמדי מה תנסון את ה'".

לכאורה קשה להבין, הלא המן היה מספק לבני ישראל את כל הטעמים שבעולם, אם כן הרי יכלו לכוון שיהיה להם במן טעם של מים והיו משיגים זאת, וכן גם כאשר ביקשו בשר לשם מה ביקשו זאת? והלא יכלו לכוון ולמצוא טעם של בשר במן.

אכן תכלית נתינת המן שלא ירד בפעם אחת הייתה כדי להביא את בני ישראל שיכוונו את לבם לשמים ולחדד את שכלם במחשבת מדת הביטחון ועל ידי האמונה שיראו בירידת המן מהשמים וטעמו המיוחד, יתחזקו במדת הביטחון ויתקרבו לאביהם שבשמים.

אולם, כיוון שעברה כבר תקופה, שהרי המן ירד דבר יום ביומו, כבר נתרגלו לתופעה נסית, ולזאת אבד להם טעם החידוש ורגש ההתפעלות, כי ירידת המן נעשתה לגביהם כמין עניין טבעי, כמו שטבע האדם שאינו יודע שעליו להודות שיש לו ידים ורגלים וכל שאר האברים שלמים ובריאים, או שהוא בטוח תמיד בלילה שלמחר בבוקר תזרח השמש, ואין לו בזה כל ספק ופקפק.

כן גם היה בעניין המן, שזה נעשה להם טבע והרגל, והיו בטוחים כי כמו שירד להם אתמול ולפני חודש, כן יוסיף וירד למחר ומחרתיים, לכן הוציא הקב"ה מן המן את טעם המים וטעם הבשר, כדי שיכוונו שוב את לבם לשמים, שירגישו שהם זקוקים וצריכים לקב"ה, וכך תתחזק ותתגבר האמונה אצלם.

אולם הדבר היה להם לניסיון, ובידוע שבכל ניסיון אם האדם מתכוון היטב לעמוד בו, הרי הוא מתעלה מהניסיון ומתחזק במדרגותיו, ואילו אם אינו מכוון היטב הרי הניסיון גורם לו לירידה ממעלותיו, במידה שאין לשעה וגם בני ישראל נפגעו מהניסיון ונתדרדרו למדרגה נמוכה, עד שבאו בריב עם משה וילינו על ה' במקום שיכלו להתעלות ולהשיג מדרגה נוספת.

על משה רבינו אמרו ז"ל, כי השיג מ"ט שערי בינה, ולמה חיסר לו הקב"ה את שער הנ' בבינה, כדי שיהיה לו עוד מקום לעבוד על אמונה שמ"ט שערים יש לו בינה והשגה שכלית, אבל כדי לקיים מצוות האמונה חיסר לו הקב"ה את שער החמישים, וכן הוא בכל העניינים שהקב"ה מחסר את האדם קמעא מן ההכרחיות שלו ומהגשמת שאיפותיו, כדי שיאמין בה' ולא יתרעם ולא יתלונן ולא יבוא בטרוניה אלא יקבל את הכל באהבה.

סגולת אמירת פרשת המן

במשנה ברורה (סימן א' ס"ק י"ג כתב: "ויכול לומר פרשת העקידה ופרשת המן אפילו בשבת, ואין די באמירה אלא שיתבונן מה שהוא אומר ויכיר נפלאות ד',

וכן מה שאמרו בגמרא כל האומר תהלה לדוד ג' פעמים בכל יום מובטח שהוא בן עולם הבא גם כן באופן זה".

פרשת המן מלמדת את האדם היאך לנהוג בפרנסת האדם, שהרי המשנה ברורה הוסיף דמלבד אמירתה כשיקרא "יתבונן בה".

וטעם לאמירת פרשת המן, כדי שיאמין שכל מזונותיו באין בהשגחה פרטית, וכדכתיב "המרבה לא העדיף והממעט לא החסיר" להורות שאין ריבוי ההשתדלות מועיל מאומה, ואיתא בירושלמי (ברכות): "כל האומר פרשת המן מובטח לו שלא יתמעטו מזונותיו".

בסוף פרשת המן נאמר (שמות ט"ז, ל"ב): "ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה' מלא העמר ממנו למשמרת לדתיתכם למען יראו את הלחם אשר האכלתי אתכם במדבר בהוציאי אתכם מארץ מצרים", וכתב שם רש"י: "לדורותיכם בימי ירמיהו, כשהיה ירמיהו מוכיחם למה אין אתם עוסקים בתורה והם אומרים נניח מלאכתנו ונעסוק בתורה מהיכן נתפרנס, הוציא להם צנצנת המן, אמר להם ראו דבר ה' שמעו לא נאמר אלא ראו בזה נתפרנסו אבותיכם הרבה שלוחין יש לו למקום להכין מזון ליראיו".

הנהגת הקב"ה היום היא כמו אז, רק שאז הייתה כל ההנהגה בגלוי, וכיום ההנהגה בהסתר פנים. כדכתיב "אנכי ה' אלוקיך", וכן "אנכי הסתר אסתיר פני", היינו שתי הנהגות שהן באמת הנהגה אחת, יש הנהגה גלויה ויש הנהגה נסתרת, אך אין שום הבדל ביניהן. אכילת מן במדבר או האכילה שלנו הן היינו הך, וזאת כי הרבה שלוחים למקום.

הזכרת פסוק פותח את ירך בכל יום

ומצינו במסכת ברכות (ד', ב'): "כל האומר תהילה לדוד (תהלים קמ"ה בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא", והסיבה שיש שתי מעלות נשגבות במזמור זה מעלה אחת שהוא מכיל את הפסוק "פותח את ירך ומשביע לכל חי רצון", ועוד שהוא לפי סדר א' ב'.

וכבר העירו המפרשים מהי הזכות המיוחדת שבעבורה זוכים לעולם הבא רק מחמת אמירת פרק "תהלה לדוד".

והנה כתב הטור (או"ח סי' נ"א): "ויותר יכוון בפסוק פותח את ידך, שעיקר מה שקבעוהו לומר בכל יום הוא בשביל אותו פסוק שמזכיר בו שבחו של הקב"ה שמשגיח על בריותיו ומפרנסם", ובבית יוסף הביא, כיוון שאמירת תהילה לדוד היא מפני הפסוק "פותח את ידך", לכן אמרו הגאונים שאם לא כיוון בפסוק זה לא יצא ידי חובה.

והעומק בכוננת הדברים הוא, כיוון שמיסודות האמונה שהקב"ה לבדו מפרנסנו ומכלכלנו, ורק בידו להשפיע עלינו המזון בשפע, והכל תלוי במדת ביטחונינו ואמונתנו בו, והמסמל לדורות עולם הוא ירידת המן, ללמד שכל עניין הפרנסה הוא נס כירידת המן ובהשגחה נפלאה ומיוחדת, ולכן אם לא כיוון בפסוק פותח את ידך לא יצא ידי חובה, כי יש כאן פגם באמונה.

אדם לא יקבל יותר ממה שמוגיע לו

בבית הלוי במאמר ביטחון כתב, שעניין מזונותיו של אדם, כל יגיעתו והשתדלותו לא יועילו לו מאומה להעדיף לו על הנגזר לו, כמו שנאמר: "ולא העדיף המרבה והממעט לא החסיר" (שמות ט"ז, י"ח, והמן היה סימן לדורות כי ההשתדלות לא תועיל כלל להרבות לו.

ומה מאוד תגדל הבושה לאדם אשר שלוש פעמים בכל יום אומר 'מכלכל חיים בחסד, סומך נופלים ורופא חולים', ולא נקבע זה בלבו עד כשיגיע לידו איזה פרט מהפרטים שוכח הכל ורודף רק אחר השתדלותו, וחלילה הרי זה בכלל "בפיו ובשפתיו כבדוני ולבם רחק ממני".

ואחרי שהתברר להאדם כי אין ראוי לו לבטוח בשום בריה, יראה לשום בטחונו בו יתברך, כי הוא אחד מהמצוות שבתורה, ובשעת הדין שואלים לו "ציפית לישועה", פירוש אם חיכה לישועה ולא נתייאש ממנה והתחזק בביטחונו בכל פרט שנתחדש עליה.

החובות הלבבות (בהקדמה לשער הביטחון כתב: "והבוטח באלהים טרפו מובטח לו מכל סיבה מסיבות העולם, כמו שאמר הכתוב (דברים ח', ג'): "וזכרת את כל הדרך אשר הוליכך ה' אלוך זה ארבעים שנה במדבר למען ענתך לנסתך לדעת את אשר בלבבך התשמר מצוותו אם לא, ויענך וירעבך ויאכלך את המן אשר לא

ידעת ולא ידעון אבותיך למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם".

כי הסיבות אינן נבצרות ממנו בכל עת ובכל מקום, כאשר ידעת מדבר אליהו עם העורבים, ועם האשה האלמנה ועוגת רצפים וצפחת המים. ודבר עובדיהו עם הנביאים, שאמר (מלכים א' י"ח, י"ג): "ואחביא מנביאי ה' מאה איש חמשים חמשים איש במערה ואכלכלם לחם ומים", ואמר (תהלים ל"ד, י"א): "כפירים רשו ורעבו ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב, ואמר (תהלים ל"ד, י'): "יראו את ה' קדושו כי אין מחסור ליראיו". הרי החובת הלבבות מביא ראייה ממעשה נסים של אליהו ועובדיהו לזמנו".

הרי שהתורה הקדושה אומרת לאדם, תזכור כל רגע את אכילת המן, ואת כל מעשה הנסים, כי הכל אחד.

ירידת המן הייתה לכל אדם ולא רק לחכמים

במושך חכמה (שמות ט"ז, ל"ב כתב על הפסוק "למען יראו את הלחם אשר האכלתי אתכם כו' בהוציא אתם מארץ מצרים": "העניין, כי האדם אל יחשוב כי אימת יושגח בפרט ותהא פרנסתו דרך נסי, כשכבר הוא דבוק בדרכי ה' ומנהיג עצמו בדרך בלתי טבעי רק אז ישליך על ה' יהבו, אבל כל זמן שלא בא לזה יחוש לנפשו, לכן אמר בא וראה אימתי האכיל את המן לישראל, האם לאחר קבלת התורה וקיומה הלא תיכף בהוציא אתכם מארץ מצרים האכלתי אתכם את המן.

לכן כל איש אשר ידבנו לבו לקבל עליו עול דרכי השי"ת ותורתו בל ידאג מאין יבוא עזרי, כי אף לא השכיח עדיין מלבבו כל דרכי העולם, ולא הורגל בתורה, רק מטרת לבבו גלוי להיוודע תעלומה, כי כוונתו להתאמץ במעוז התורה יחלצהו ה' ולא יעזבו ויזמין פרנסתו מקודש".

הרי מבואר מהמשך חכמה, כי מה שהקב"ה המטיר את המן קודם מתן תורה, הוא כדי שלא יאמר אדם שרק תלמידי החכמים והעוסקים בתורה מקבלים הנהגה מיוחדת מבורא העולם, אך האדם הפשוט אינו מקבל בהנהגה מיוחדת מהקב"ה, לכן הובא הפסוק של פרשת המן שהקב"ה הוריד בט"ו אייר שהיה קודם מתן תורה, ללמדנו שכבר כשאדם בדרך ללמוד תורה הקב"ה נוהג עמו בדרך מיוחדת.

עוד נאמר בפרשת המן (שמות ט"ז, י"ז - י"ח): "ויעשו כן בני ישראל וילקטו המרבה והממעט, וימודו בעומר ולא העדיף המרבה והממעט לא החסיר איש לפי אוכלו לקטו".

וכתב רש"י: "יש שלקטו הרבה ויש שלקטו מעט וכשבאו לביתם מדדו בעומר איש איש מה שלקטו ומצאו שהמרבה ללקטו לא העדיף על עומר לגולגלת אשר באהלו והממעט ללקוט לא מצא חסר מעומר לגולגלת, וזהו נס גדול שנעשה בו".

כלומר גם אדם שלקח הרבה מן, גם אם לא היה צריך לכל הכמות, היכן נתברר שלא היה מגיע לו את כל מה שלקח, היה כשהגיע לביתו, שהתבונן מצא שנשאר לו רק כמדה הראויה לו.

אפשר לראות זאת גם היום, כאשר יש שתי חנויות סמוכות, חנות אחת מלאה תמיד באנשים ובחנות השניה פחות אנשים, ואף על פי שנראה שלחנות המלאה באנשים יש פרנסה רבה יותר, בכל זאת בסוף החודש שניהם עם אותה יתרה, וזאת כי הקב"ה יודע כמה ליתן לכל אחד כמדה הראויה לו.

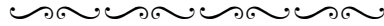
רמז נוסף יש בירידת המן לישראל, כשהגיע לא ראו בהגיעו, אלא מצאוהו בבוקר על פתח הבית, וכך שהיה מכוסה בשכבת הטל מלמעלה ולמטה, הרי נראה שעניין הפרנסה הוא מכוסה מבני האדם והכל מאתו יתברך ותלוי במדת בטחוננו ואמונתנו בקב"ה בזה.

והיינו, שעניין התאמצות והשתדלות בעניינים גשמיים אין הבטחה בהם שיצליח אלא רק מכוחו ורצונו של בורא עולם, וכך ההשתדלות בעניין הפרנסה, גם אם אדם פועל ומשתדל אין מובטחת לו הצלחה לולי רצון הקב"ה, ואכן הצלחת העניינים היא לפי מדרגתנו וככל שאנו נמוכים יותר כן רוצה ה' שיבא בצורה יותר טבעית, וזה מורה ירידת המן בצורה נסית ללא השתדלות מיוחדת אלא לאסוף אותו בלבד על פתח הבית, כל אדם, בין צדיק בין אדם פשוט, הכל תלוי בכל האמונה והביטחון.

- ב -

קיום התורה כוח לשפע הפרנסה

התורה כשלחן הערוך שמוכן לאכול

רש"י מפרש את הנאמר בתורה "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" - כשלחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם. ויש להבין מדוע דווקא מדמה רש"י את המשפטים לשלחן.

ובמדרש תנחומא שנינו זה שאמר הכתוב (תהלים קמ"ז, י"ט): "מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל", ועלינו להבין את שייכות הכתוב לכאן.

ונראה בביאור הדברים על פי החתם סופר בפרשת בשלח על הפסוק "הנני ממטיר לכם להם מן השמים ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו למען אנסנו הילך בתורתי אם לא", דיש לדקדק מהו הלשון "דבר יום ביומו" וכן מה הניסיון בזה "הילך בתורתי אם לא".

וביאור הדברים על פי מה ששנינו בגמרא (עבודה זרה ג', ב' כי בג' שעות הראשונות של היום הקב"ה יושב ועוסק בתורה, והנה מלימודו זה יורד השפע לכל העולמות וממנו ניזונים כל המלאכים, ומכוח זה נבראים המלאכים, ולאחר מכן יורד השפע אף לעולם הזה וכל העולם ניזון ממנו, ואין יום אחד שולט על חברו, וזה הכוונה "דבר יום" הדיבור של כל יום שלומד הקב"ה בכל יום משפיע ביומו, ועל כן נקרא המן "לחם מן השמים" כי ירד מהשפעה עליונה באותו יום.

ולכן כשבני ישראל באו ביום הששי לפני משה ושאלוהו מה יום מיומים, מדוע אנו לוקטים היום לחם משנה, ענה להם משה: "ויאמר אליהם הוא אשר דבר ה' שבתון שבת קדש לה' מחר" (שמות ט"ז, כ"ג, כי רצון הבורא הוא שתשבתו מחר בשבת, כי התורה הנלמדת בשבת גדולה מעלתה בכפלים מלימוד התורה בימי החול, והיא מאירה לכל השבוע, כמו שכתוב בזוהר: "כל ברכתא דעילא ותתא ביומא שביעאה תליין").

וזה כוונת הכתוב "למען אנסנו הילך בתורתי אם לא", האם יזכו ישראל להבין על ידי זה את גודל מעלת התורה שהיא משפיעה שפע וכל טוב לעולם, ועל כן אף הם ישימו את כל מעיינם בלימוד התורה או לא. הרי שהשפעת מזונות האדם יורדת מלעילא אך ורק בכוח התורה.

ולפי זה יובן הכתוב "ואלה המשפטים" - אם ילמדו בני ישראל את התורה הנקראת משפט, אז יזכו ל"אשר תשים לפניהם", כפירוש רש"י: "כשולחן ערוך לפניהם" כי שפע המזון תלוי בתורה.

וזה גם כוונת המדרש "מגיד דבריו ליעקב", מה שהקב"ה הגיד את דבריו את התורה שניתנה ליעקב בכל יום, מזה נובע "חוקיו ומשפטיו לישראל", חק מלשון פרנסה, כמו שכתוב בגמרא (ביצה ט"ז: אם גם ישראל יאמצו לעצמם מדה זו, אז יזכו להשפעה עליונה של לחם חוקם היורד משמים בכוח התורה.

- ג -

חובת ההשתדלות והבטחון

לעשות מעשה

חובת ההשתדלות לעשות אפילו מעשה קטן מצד האדם אינה דווקא בענייני רוחניות, אלא גם בענייני גשמיות לצורך פרנסתו וכדומה, עליו לעשות משהו קטן כדי שהברכה מן השמים תוכל לחול על מעשה קטן זה.

סיפרו צדיקים על הבעש"ט הקדוש זיע"א, שבאחד השבועות בערב שבת היה מחסור גדול בביתו, ולא היה לו מאומה להכנת צרכי ומאכלי שבת, עד שהרבנית ביקשה ממנו שישתדל להשיג לכל הפחות קצת קמח, שתוכל לאפות חלות לכבוד שבת. כשראה הבעש"ט שהשעה דוחקת, יצא החוצה, ניגש לבית שכנו העשיר, נגע בקצה ציפורנו בחלון הבית ותיכף פנה והלך לדרכו. יצא העשיר מביתו, רץ אחרי הבעש"ט ושאל אותו למבוקשו, ענה לו הבעש"ט שהוא זקוק למעט קמח לאפיית חלות לשבת.

תמה הגביר ושאל, מדוע דפק כל כך חזק על חלון ביתו שכמעט נשבר. ענה לו הבעש"ט, שהוא לא דפק בכלל על החלון, אלא נגע נגיעה קטנה, רק משמים גרמו שישמע את הקולות כדי שיסייע לו. נתן לו העשיר את כל צרכי שבת בהרחבה, וביקש מהבעש"ט שיסביר לו, אם אכן הוא מאמין בה', למה נגע בכלל בחלוננו? ואם ביטחנו לא חזק ולכן עשה פעולה, למה לא ביקש ממנו בפה מלא?

השיב לו הבעש"ט כלל גדול, שכל אדם צריך לעשות פעולה מסוימת, ועל ידי פעולה זו הוא מתברך וזוכה לפרנסה, כמו שכתוב (עקב ט"ו, י"ח) "וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה", אך אופן הפעולה אינו שווה אצל כולם, כי כל אדם צריך לעשות פעולה לפי מידת בטחונו ואמונתו בבורא. סיים הבעש"ט הקדוש ואמר: לי היה די בעשיית פעולה קטנה זו, לנגוע בחלון ביתך, כדי שיהיה לברכה על מה לחול...

השלך על ה' יהבך

ביסוד זה פירש כ"ק האדמו"ר מצאנו זצוק"ל בעל ה"שפע חיים" את הפיוט הנאמר במוצאי מנוחה - "איש חסיד היה", שצריך להבין בו כמה דברים. א אם באמת הבין החסיד שהוא מוכרח להישען רק על חסדי השי"ת, הרי היה יכול להישאר בביתו ולצפות לישועת ה'. ב למה נזקק למכור את אליהו הנביא לעבד שבונה טרקלין ופלטרין ויהיה מוכרח לשפוך שוועה בחצי הלילה? הלא ברור שלאליהו הנביא לא חסרים אמצעים להשיג שמונה מאות אלף זהובים בדרך מכובדת יותר.

אלא אותו חסיד בגודל קדושתו ורוב התמדתו בתורת ה' לא התפנה כלל לעסוק בצרכי פרנסה, כי השליך יהבו על הזן ומפרנס כל נבראי מעלה ומטה וכל בהמות חיות ועופות, אבל אשתו טענה לעומתו, שיחד עם האמונה מוטל על האדם לעשות פעולה קטנה כהשתדלות לפרנסתו. לכן לא אמרה לו שיצא לעבוד, אלא "הלא תצא לשוק", כי ביציאה זו בלבד יצא ידי חובת העשייה וההשתדלות, ואז "חננו ורחום במרומיו אולי יגמלני ברחמיו".

לכן ציווה אליהו הנביא לחסיד שימכור אותו לעבד, ורק אחרי פעולה זו שיווע בחצי הלילה "ענני נורא עלילה", שהוא עשה את חלקו, ועתה ישלים השי"ת את חלקו בהשפעת הפרנסה וישלים זה הבניין. מסיבה זו אומרים מעשה זה במוצאי שבת, ללמוד מכאן מוסר השכל ולדעת את חובת עשיית הפעולה, שעל ידה זוכים לברכת שמים.

ישיבת ארץ ישראל - מקור לשפע וברכה

מעלתה ושכחה של ארץ ישראל אינה מתבטאת אלא בדרך הרוחנית, אלא גם בדרך הגשמית ניתן לחוש בשכחה. דוגמא לדבר, כי טעמם של פירות ארץ ישראל עולה על כל פירות חוץ לארץ באשר הם, וידוע שיש ענף ייצוא רב בפירות הארץ, שאין להם דומה בשום מקום בעולם.

ועוד יש לידע, שמי שאוכל פירות ארץ ישראל הכשרים כדת וכדין, שהתקיימו בהם כל המצוות התלויות בארץ, ואפילו בשנת השמיטה - אינו יכול לתאר לעצמו איזו מצווה גדולה ועצומה הוא מקיים בכך. כמו כן ידוע, שפירות שנשתבחה בהם

ארץ ישראל קודמים בברכה לכל שאר הפירות, כגון תמר שקודם לאגוז וכדומה. והב"ח כותב, שפרי של ארץ ישראל, כגון תפוח, קודם לתפוח של חוץ לארץ, גם אם הפרי של חוץ לארץ טרי יותר ונראה נאה ומשובח משל ארץ ישראל, והטעם הוא משום שבפירות ארץ ישראל מקיימים מצוות התלויות בארץ, וגוברת מעלתם הרוחנית על צורתם הגשמית. מכל זה ניתן לראות עד כמה חשובה ומעולה ארץ ישראל מכל ארצות כל העולם כולו. ומכל מקום, אם אין ברירה ויש פירות שמקום גידולם אינו אלא בחוץ לארץ, אוכלים אותם משום שאין דרך אחרת.

חיי הרוח לעתיד לבוא

הגמרא אומרת בסיום מסכת כתובות (ק"ב): "אמר רב חייא בר אשי אמר רב, עתידין אילני סרק שבארץ ישראל שיטענו פירות, שאמר כי עץ נשא פריו תאנה וגפן נתנו חילם". מכאן ניתן לראות כמה חשובה מעלתה של ארץ ישראל, שמסכת כל כך קשה וחשובה העוסקת בענייני אישות וממונות מסיימת בדבר זה דווקא.

והחשיבות בכך שכל האילנות שבארץ ישראל יתנו פירות היא, שלעתיד לבוא כל יהודי שגר בארץ ישראל ירצה רק לשבת וללמוד תורה ללא שום מפריע וללא שום עול פרנסה בזכות האור הקדוש שיהיה בארץ ישראל, וכיצד יתכן הדבר? לכך ידאג הקב"ה לכל צרכיו ויצמיח לו את כל הדרוש לו על העצים, ולא תהיה זו צמיחה בעלמא, אלא שיהיה בכל פרי די והותר למאכל אדם ומשפחתו. וזהו שחז"ל אומרים, שלעתיד לבוא ייקח אדם ענב אחד, יבריג בו ברו ויוציא ממנו יין ללא עמל וטורח, וכך בכל פרי ופרי ימצא את מאכלו ובריאותו הצריכים לו. לא רק פירות יצמיחו העצים, אלא אפילו חפצים הצריכים לאדם, כגון בגדים ומעילים וכדומה, ולא יהיו בהם שום חששות של איסור "שעטנז" וכדומה, וגם ימצא כל אדם את הבגד הראוי והמתאים לו לפי מידתו. הכול במטרה לאפשר לכל אדם ללמוד תורה בנחת ובשלווה.

וכך כותב הרמב"ם (הלכות מלכים פי"ב ה"ד וה"ה): "לא נתאוו החכמים והנביאים ימות המשיח לא כדי שישלטו על כל העולם, ולא כדי שירדו בעכו"מ, ולא כדי שיינשאו אותם העמים, ולא כדי לאכול ולשתות ולשמוח, אלא כדי שיהיו פנויין בתורה וחכמתה. ולא יהיה להם נוגש ומבטל, כדי שיזכו לחיי העולם הבא", כפי שביארנו בהלכות תשובה, ובאותו הזמן לא יהיה שם לא רעב ולא מלחמה, ולא

קנאה ותחרות, שהטובה תהיה מושפעת הרבה, וכל המעדנים מצויים כעפר, ולא יהיה עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד, ולפיכך יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים וישיגו דעת בוראם כפי כוח האדם, שנאמר "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים".

האושר שבארץ הקודש

כאשר מבינים אנו איזה הפסד גדול יש לנו כעת, באיזה חיסרון עצום אנו שרויים בהילקח מעמנו אותו כלי חמדה עטרת תפארת ישראל. כשאין לנו בית המקדש, וכאשר ארץ ישראל שוממה ונטולת כל המעלות והפסגות הגבוהות של בית המקדש, השראת השכינה ורוח הקודש, עלינו להרגיש את החיסרון הגדול ולהתאבל עליו בימים ובלילות. מוכרחים לקרוע שערי שמים ולזעוק בימים ובלילות על כל אותן מעלות גדולות ונשגבות שחסרות לנו כל כך. חייבים להרגיש את צער השכינה הקדושה בהיותה בגלות הנוראה זה כבר שנים רבות.

אם נדע ונבין איזה עושר עצום טמון באדמתה של ארץ הקודש וכעת הוא מוסתר ונעלם מנגד עינינו, נוכל באמת להרגיש בחיסרון הגדול ולהתאבל כראוי. כדי שיהיה אפשר להתאבל על בית המקדש, צריך לקחת דבר קרוב יותר שמצטערים עליו, ודרכו להגיע לצער השני. כשהיהודים היו בגלות, הם לא הבינו את החורבן יותר מאתנו. אבל תחושת הביזיון, הבושה והשפלות שהם חשו גרמה תמיד תחושה של אבל. כשהם התאבלו על בית המקדש, למעשה הם התאבלו על עצמם. כיום, כשכלל ישראל נמצאים במצב טוב יותר, חייב כל אדם לחשוב על המציאות בו נמצאים ועל העתיד הצפון בגאולה ומתוך כך להגיע לציפיה.

והנה אמרו חכמים על אותם הימים שיבואו: "ונתנה הארץ יבולה" לא כדרך שעושה עכשיו, אלא כדרך שעשתה בימי אדם הראשון, ביום שנזרעה בו ביום עשתה פירות. "ועץ השדה יתן פריו" - לא כדרך שעשתה עכשיו, אלא כדרך שעשתה בימי אדם הראשון, יהא אילן ניטע ובו ביום עושה פירות. ואמרו: עתידין כל אילני סרק שבארץ ישראל שיטענו פירות (כתובות דף ק"א ע"ב). עתידה ארץ ישראל שתוציא פת אפוייה וכתונת פסים. עתידה חטה שתתמר כדקל ועולה בראש ההרים, והקב"ה מביא רוח מבית גנזיו, ומנשבה עליה, ומשרה את סלתה, ואדם יוצא לשדה

ומביא פיסת ידו וממנה פרנסתו ופרנסת אנשי ביתו. ועתידה חטה שתהיה כשתי כליות של שור הגדול.

לעתיד לבוא

ועוד מעלות רבות שאמרו חכמים ובהם כי בימות המשיח עתיד הקב"ה לשית נהרות נהרות של יין, נהרות נהרות של שמן, נהרות נהרות של דבש, נהרות נהרות של מעדנים, נהרות נהרות של ממתקים, נהרות נהרות של אפרסמון טהור, וכל ההרים מנטפים עסיס, וכל הגבעות דבש וחלב.

וכתב המהר"ל (נצח ישראל פרק נ' וזה לשונו: אמרו, בימי שמעו בן שטח היו גשמים יורדין מלילי שבתות על לילי שבתות עד שנעשו חטים ככליות, ושעורים כגרעיני זיתים, ועדשים כדינרי זהב. צררו מהם חכמים והניחו דוגמא לדורות להודיע כמה החטא גורם, וכך אומר, כי עונותיכם הטו אלה וחטאותיכם מנעו הטוב מכם, עכ. הרי הברכה מוכנת לה לארץ אם לא היה החטא, **ואם כן בזמן המשיח תהיה הברכה בארץ כאשר הארץ מוכנה בעצמה. וכתוב, "ונתנה הארץ יכולה"** לא כדרך שעושה עכשיו, אלא כדרך שעשתה בימי אדם, מנין אתה אומר שתהא השדה נזרעה ועושה פירות בת יומא, תלמוד לומר, זכר עשה לנפלאותיו, ואומר, תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע, ביום שנזרעה. בו עשתה פירות, ועץ השדה יתן פריו, לא כדרך שעשתה עכשיו, אלא כדרך שעשתה בימי אדם הראשון. מנין אתה אומר כי יהא אילן ניטע ועושה פירות בת יומא, תלמוד לומר, זכר עשה לנפלאותיו, ואומר, עץ פרי עושה פרי למינו, בו ביום היה עושה פירות... הרי כי לעתיד כאשר יסתלק החטא מבני אדם, האדמה אשר אררה ה' בשביל חטא אדם תחזור לקדמותה ולברכתה כאשר היה קודם שחטא האדם".

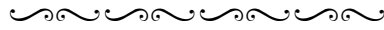
יעזור ה' ונזכה לגאולה שלימה, ולשפע ברכה ישועה ופרנסה לכל בכל מכל

כל.

- ד -

הכל ביד ה'

לחוש את הנס בטבע

בעמדם לפני פרעה נדרשים משה ואהרן להראות אות ומופת לפניו. אהרן משליך את מטהו והמטה הופך לתנין. פרעה צוחק ואומר: "אתם באים להתחרות עמי בכשפים?" הוא קורא לחרטומים והם מפעילים את קסמיהם. כל קוסם משליך את מטהו והרצפה שורצת לפתע תנינים, ואז לפתע "ויבלע מטה אהרן את מטותם".

בגמרא (שבת צ"ז, א' דייקו מלשון הכתוב: "ויבלע מטה אהרן את מטותם" ולא כתוב "ויבלע תנין אהרן את תניניהם", מלמד שהתנין חזר ונעשה למטה, ואז בלע את המטות של החרטומים, כלשון הגמרא "נס בתוך נס". השאלה הנשאלת היא - מדוע עשה הקב"ה נס בתוך נס?

האבן עזרא יישוב זאת ברמז שכתב: "זה פלא שבלע מטה אהרן מטות החרטומים, ור' ישועה אמר, כי אחר ששב להיות עץ יבש בלע מטותם, וזה פלא גדול".

רצה האבן עזרא לומר, שכאשר נתבונן בדבר שמטה הופך לתנין וכולע מטות אחרים זהו פלא ונס, אבל שהתנין חזר להיות מטה והמטה הזה בלע לפתע מטות, זהו כבר בגדר "זה פלא גדול". אנו צריכים לשאול את עצמנו האם הפלא הקטן מובן לנו; האם יש הבדל בין פלא קטן לבין פלא גדול.

אלא כך דרכם של בני אדם, לסווג את הנסים ולקבוע איזה נס הגיוני ואיזה נס הוא מופלא, ובעצם אינם מתבוננים שהנס בעצם מהותו הוא נעלה מהבנה. זהו טבע האדם.

מחשבה זו הייתה כבר אצל ישראל בדור המדבר דור דעה, אחרי שראו את עשר המכות ואת קריעת ים סוף, וראו מים בוקעים מן הסלע, בכל זאת "וידברו באלוהים", שאמרו: "היוכל אל לערוך שלחן במדבר הן הכה צור ויזובו מים הגם לחם יוכל תת" (תהילים ע"ה, י"ט-כ').

הבה נתבונן ונבחן את עצמנו האם איננו כמותם. אנו מאמינים שהקב"ה זן את העולם כולו בטובו, ומודים לו על נסיו שבכל יום עמנו. אנו יודעים שבידיו החיים והבריאות, האושר והעושר, ובכל זאת יש השואלים "הגם לחם יוכל לת" ומנסים "לעזור" לו בפרנסה ולא תמיד בדרכים מומלצות?

ככל שנאמין ונבטח בקב"ה, נזכה לראות בעין את ישועתו ברכתו ופרנסתו!

- ה -

פרנסה - בשלות הנפש

קוצר רוח בפרנסה לא מועיל לכולם

מסופר כי הגאון רבי שניאור קוטלר זצ"ל, שהיה ראש ישיבה גדול ומפורסם בארה"ב ביקש להיפגש עם מיליונר מסוים בעניין הישיבה. מזכירו של המיליונר חיפש זמן פנוי ביומן, ולבסוף אמר בעוד חודש ימים נוסע הגביר במטוס פרטי לוועידה חשובה במקום פלוני. כבודו יוכל להמתין בשדה התעופה לשוחה עמו בשעת הטיסה.

ראש הישיבה המתין בשעה היעודה. הרכב הגיע והמיליונר יצא ממנו עם מזכירו. בעודם פונים לעבר המטוס, ניגש ראש הישיבה והציג את עצמו. המזכיר אישר את דבר הפגישה, והמיליונר אמר: "נעים מאוד, אבל אני מצטער, אני ממחר לנסיעה למדינה פלונית כדי למנוע צניחה של מחירי הנחושת בעולם, ואני חייב לנצל את שעת הטיסה כדי לעדכן את השקעותי בעסקאות עתידיות. מזכירי יקבע לכבודו מועד אחר לפגישה".

ראש הישיבה אמר לו במאור עיניים: "לא נורא, אבל שאלה אחת יש לי. כבודו הוא מיליונר עתיר נכסים. יש לו לבטח וילה רחבת ידיים וכמה מעונות נופש באתרים מקסימים. מתי זכה לאחרונה בשעה של רגיעה ביום, של שלווה בחיק המשפחה?" המיליונר נדהם ונשא אליו עיניים יגיעות ואומללות.

ראש הישיבה אמר: "איני מצטער על הפגישה שהוחמצה. אני חוזר לישיבתי בלא תרומה אבל עם שיחת מוסר נפלאה". מיליונר זה ודאי ביקש עושר, אבל במקום שהוא ישלוט בעושר - מושל העושר בו.

כמה מאתנו מצויים באותו מצב? ביקשנו פרנסה ובסייעתא דשמיא נענינו, אבל מי רוכב על מי, אנחנו על הפרנסה או הפרנסה עלינו? האם הגענו באמצעותה ליותר אושר, שלווה, שלום בית, או שהיא הפכה אותנו ללחוצים ודואגים יותר?

יש מבעם ישראל ששקועים כל כך הרבה בענייני המסחר, ומתוך שכל ימיהם הם "בקוצר רוח", ממילא הם בבחינת "ולא שמעו אל משה", וזה גורם להם להתרחק מתורת משה, ולכן משועבדים ליצרם המתגבר עליהם.

המטרה היא, להיות בטוחים מאמינים ורגועים, ואז תגיע הפרנסה ברווח ובכבוד, וללא טירוף הדעת ואי מנוחת הנפש, ככל שנבטח נאמין ונהיה רגועשים ושמחים נזכה לשפע מהקב"ה.

- 1 -

כך ימלא הקב"ה כל משאלות לבנו

שואל מעמך - בקשה תמידית

בגמרא (ברכות ל"ג, ב' נאמר: אמר רבי חנינא הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, שנאמר 'ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה' (דברים י, יב אטו יראת שמים מילתא זוטרתא היא, ואמר רבי חנינא משום רבי שמעון בן יוחאי, אין לו לקדוש ברוך הוא בבית גנזיו אלא אוצר של יראת שמים, שנאמר: "יראת ה' היא אוצרו". אין לגבי משה מילתא זוטרתא היא, דאמר רבי חנינא: משל לאדם שמבקשים ממנו כלי גדול ויש לו - דומה עליו ככלי קטן, קטן ואין לו - דומה עליו ככלי גדול".

בדברי הגמרא מבואר: "מה ה' אלוך שואל מעמך כי אם ליראה", כלומר דבר אחד בלבד - יראה, ומיד לאחר מכן מונה את כל שאר הדברים: "ללכת בדרכיו ולאהבה אותו", "לשמור את מצוות ה' אלוך ואת חוקותיו אשר אנכי מצוך היום", ולכאורה אינו דבר אחד.

מתרצת הגמרא, שלגבי משה יראה נחשבת "מילתא זוטרתא", אך עדיין יש ליישב, שהרי בפסוק מפורש: מה ה' אלוך שואל "מעמך" - היינו מכלל ישראל, והרי לגבי כל יחיד ויחיד מכלל ישראל יראה אינה מילתא זוטרתא כלל וכלל?

בהמשך הפסוק כתוב: "הן לה' אלוך השמים ושמי השמים הארץ וכל אשר בה". השמים מסמלים את כל הדרגות הרוחניות שבן תורה יכול להשיג, והארץ מסמלת את כל הסייעתא דשמיא שיכול האדם להשיג בעולם הזה בבריאות, בפרנסה וכו'.

זוהי בקשתו של הקב"ה לכל אחד ואחד - כי אם ליראה - הכל... אמנם היכולת שיגיע הכל לידך הוא רק באופן אחד, על ידי בקשה תמידית! אם הבקשה לתורה, ליראה, לגדלות, לשאיפות, היא בקשה תמידית, מבטיח הקב"ה שתקבל הכל...

לפי הבקשה כך זוכים

מצינו בגמרא (תמורה ט"ז, א': תנא הוא עתניאל הוא יעבץ, ומה שמו - יהודה אחי שמעון שמו. עתניאל - שענאו אל יעבץ שיעץ וריבץ תורה בישראל, ומנלן שענאו אל, דכתיב (דברי הימים א' ד' י'): "ויקרא יעבץ לאלהי ישראל לאמור אם ברך תברכני והרבית את גבולי והייתה ידך עמי ועשית מרעה לבלתי עצבי ויבא אלהים את אשר שאל", מפרשים חז"ל: "אם ברך תברכני" - בתורה, "והרבית את גבולי" - בתלמידים, "והייתה ידך עמדי" - שלא ישתכח תלמודי מלבי, "ועשה מרעה" - שיזדמנו לי רעים כמותי, "לבלתי עצבי" - שלא ישגבני יצר הרע מלשנות, אם אתה עושה כן - מוטב, ואם לאו - הריני הולך לנסיסי לשאול. מיד - "ויבא אלהים את אשר שאל".

נוכחנו לראות שאצל עתניאל בן קנז אין זו בקשה בעלמא, אלא שאלה של חיים ומוות; אם לא תתן לי את כל משאלותיי - אמות! מיד העניק לו את כל אשר שאל.

מה ה' אלוקיך שואל מעמך!

מעמך - מכל יחיד ויחיד. כשרואה הקב"ה שלימוד התורה אצלו הוא עניין של חיים ומוות, אם מבקש, מיד ממלא את כל משאלותיו.

וממילא ככל שנזכה שהבקשות יהיו רוחניות וגבוהות, כך ימלא ה' גם את הבקשות הגשמיות, שיהיו כלים לעבודתו יתברך.

קשים מזונותיו של אדם

סיבת קושי מזונותיו של אדם

עונשו של האדם הראשון היה "בזיעת אפיק תאכל לחם". היינו כי הקושי בהשגת הפרנסה למחייתו יגרום לאדם להעריך את החיים עצמם, על כך אמרו חז"ל: "קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף" שחשיבותם של המזונות הם כמעשה קריעת ים סוף, בשל יקרותם וקושי השגתם לספק צרכי חייו, ומהאי טעמא אמרו שמותר לצאת למקום סכנה כדי להשיג פרנסתו, ולמדוהו מהפסוק: "ואליו הוא נושא את נפשו" (דברים כ"ד, ס"ו. אמרו חז"ל (בבא מציעא ק"ב, א': "מפני מה עלה זה בכבש ונתלה באילן ומסר עצמו למיתה? לא על שכרו?!") והיינו טעמא בשל חשיבותם של המזונות כדברים שהחיים תלויים בהם.

את עניין ההשתדלות לפרנסה מוצאים אנו גם בדברי המסילת ישרים (פרק כ"א: "כבר היה האדם יכול להיות יושב ובטל והגזירה הייתה מתקיימת, אם לא שקדם הקנס לכל בני אדם 'בזעת אפך תאכל לחם', אשר על כן חייב אדם להשתדל איזה השתדלות לצורך פרנסתו שכן גזר המלך העליון, והרי זה כמס שפורע כל המין האנושי אשר אין להימלט ממנו, על כן אמרו (ספרי דברים כ"ח 'יכול אפילו יושב ובטל, תלמוד לומר בכל משלח ידך אשר תעשה', לא שהשתדלות הוא המועיל, אלא שההשתדלות מוכרח, וכיוון שהשתדל הרי יצא ידי חובתו, וכבר יש מקום לברכת שמים ששורה עליו ואינו צריך לבלות ימיו בחריצות והשתדלות".

כדי להבין מהי המטרה בקושי השגת המזונות נביא משל לאב שהיה מעניק לבנו את כל תענוגי העולם הזה. כאשר עברו כך הימים ראה האב שהילד סובר שטבעו של עולם שהאב ממלא חפציו, ולא ראה הבן צורך להכיר טובה לאביו. החליט האב לחנכו, וכאשר ביקש הבן דבר מה, היה אביו מניח לו את מבוקשו על הקרקע כדי להקשות על בנו את השגת החפץ וירגיש שצריך לעמול.

כשראה הבן את מעשה אביו, הבין כי לא מה שחפץ הרי הוא מונח לפניו, וכל מה שנותן לו אביו הוא רק כדי להיטיב עמו ועליו להוקיר לו טובה על כך. כן היא השגת הפרנסה יום יום, כאשר יצטרך האדם לעמול על השגת לחמו יבין שלא מאליו צומח ואין הדברים באים מאליהם, יכיר בטובת הקב"ה שממלא את צרכיו.

ניתן להסביר על פי זה מדוע נקבעה ברכה מיוחדת על אכילת הלחם אף שיוצא הוא מן האדמה, ואין ברכתו "בורא פרי האדמה" אלא ברכת "המוציא לחם מן הארץ", לפי שהגיעה על הלחם מולידה בלבו של אדם צורך מיוחד להכיר טובה לבורא, ולכך זקוקה היא לברכה פרטית, שככל שאדם נהנה יותר הוא מפרט את הודאתו יותר.

וממילא מובן ענין הסגולה של ברכת המזון בכוונה גדולה, כי ככל שמכיר ויודע בטובת הבורא, כך יזכה לשפע וברכה

